

İsm-i Mensûb

Mâlikî	مَالِكِيٌّ	Halepli	حَلِيبِيٌّ
Hanefî	حَنْفِيٌّ	Mısırlı	مِصْرِيٌّ
Yahudi	يَهُودِيٌّ	Batılı	مَغْرِبِيٌّ

Yukarıdaki kelimelerin inceleyiniz, okunuş ve anlam bakımından ortak yönlerini tespit ediniz.

Bu kelimelerin her biri anlam bakımından bir âidiyyet ve mensûbiyyet bildirir. Bu âidiyyet ülkeye, dine, mezhebe, kabileye vb. olabilir. Böyle kelimelere ism-i mensûb adı verilir.

- İsm-i mensûbların sonunda kelimenin aslında olmayan şeddeli bir “yâ” harfi bulunur.
- Bazı kelimelerin sonunda yuvarlak tâ harfi olduğu halde nisbet yâ’sı bitiştiği için bu tâ harfinin düştüğü görülür. حَنِيفَةٌ kelimesinin sonundaki harfin حَنْفِيٌّ kelimesinde düşmesi gibi.
- Bazı kelimelerin sonunda elif harfi olduğu halde nisbet yâ’sı bitiştiği için bu harfin düştüğü görülür. أَمْرِيكَا kelimesinin sonundaki harfin أَمْرِيكِيٌّ kelimesinde düşmesi gibi.
- İsm-i mensûb kelimeler diğer isimler gibi müennes, müsennâ ve çoğul kullanılabilirler.

Aşağıda bazı ism-i mensûblar yer almaktadır. Bunların okunuşlarını ve anlamlarını inceleyiniz.

Lübnanlı	لُبْنَانِيٌّ	←	لُبْنَانُ	Lübnan
Kırgız	قِرْغِيزِيٌّ	←	قِرْغِيزِسْتَانُ	Kırgızistan
Bağdatlı	بَعْدَادِيٌّ	←	بَعْدَادُ	Bağdat
Dinî	دِينِيٌّ	←	دِينٌ	Din
İslamî	إِسْلَامِيٌّ	←	إِسْلَامٌ	İslam
Peygamberle ilgili	نَبَوِيٌّ	←	نَبِيٌّ	Peygamber
Mekkeli	مَكِّيٌّ	←	مَكَّةُ	Mekke
Şehirli	مَدِينِيٌّ	←	مَدِينَةٌ	Şehir
Maddî	مَادِّيٌّ	←	مَادَّةٌ	Madde
Kültürlü	تَعَايُفِيٌّ	←	تَعَاْفَةٌ	Kültür
Kanadalı	كَنْدِيٌّ	←	كَنْدَا	Kanada

İsm-i Mensûbu Tanıma, Okuma ve Anlama Yöntemleri	
Tanıma yolu	İsm-i mensûb vezninde, kelimenin sonunda kelimenin aslından olmayan şeddeli bir “yâ” harfi bulunur.
Okuma stratejisi	İsm-i mensûb veznindeki bir kelimenin sonunda bulunan “yâ” harfi şeddeli, bundan hemen önceki harf de kaynaşmadan dolayı kesralı okunur. مَعْرِبٌ kelimesinin ism-i mensubu olan مَعْرِبٌ gibi.
Anlama-anlamlandırma yöntemi	İsm-i mensûb ülke, din, mezhep, kabile vb. gibi bir unsura âidiyet ifade eder. Örneğin بَعْدَادِيّ denildiğinde Bağdat şehrinde olan bir kişi anlaşılır. Bunun dilimizdeki karşılığı “Bağdatlı”dır.

ALİŞTİRMA

Aşağıdaki ism-i mensûbların Türkçe karşılığını yazınız.

.....	:	ديني	.....	:	مكي
.....	:	اعتقادي	.....	:	مالكي
.....	:	شمسي	.....	:	يهودي
.....	:	قمري	.....	:	مادي
.....	:	عربي	.....	:	تركي
.....	:	حنبلي	.....	:	رومي
.....	:	شافعي	.....	:	موصلي
.....	:	نصراني	.....	:	كوفي
.....	:	إسلامي	.....	:	بصري
.....	:	العباسيون	.....	:	أندلسي
.....	:	الأمويون	.....	:	مصري
.....	:	الفاطميون	.....	:	قرآني